

'พญานาค'

ศรัทธาไม่มีถูกผิด แต่อย่าบิดเบือน
จากชาวบ้านเท็ง สู່ห้องทดลอง
ย้อนมองวงการศาสนา

www.facebook.com/ScoopMail
ประชาชื่น

ศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ งามจิตจรวิญญู

พ รุ่งนี้ห่วยออก!
จากประโยคข้างต้นที่คนไทยไม่มีเบื่อ ยังมีประเด็น
ที่สังคมไทยให้ความสนใจในช่วงเวลาเดียวกันอย่าง
มากมายมาเนิ่นนาน นั่นคือ เรื่องราวของ “พญานาค”
โดยเฉพาะช่วงใกล้วันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือน
หรือเมื่อมีโชคกลางใดๆ ที่มุ่งมาดปรารถนา
แน่นอนว่า หลายครั้งมีการถกเถียงใน
ข้อเท็จจริง ไม่ใช่แค่อภิเษกาคำถามอย่าง
พญานาคมีจริงหรือไม่ แต่ที่สร้างวิวาทะบ่อย
ครั้งคือ “รอยพญานาค” ซึ่งทั้งหลักฐานไว้ใน
โลกมนุษย์ ทั้งบนหน้ากระโปรงรถบ้าง บนพื้น
บ้าง สุดท้าย หลายต่อหลายครั้งได้รับการพิสูจน์
ว่าเกิดขึ้นมาจากสิ่งอื่น ที่คลาสสิกสุดในยุคสมัย

ใหม่คือ ร่องรอยจาก “เครื่องฉีดน้ำ” ยังไม่นับแมลงขนาดเล็ก อีกทั้งหอยทาก

ล่าสุด ดาราสาวผู้ถูกหวนกระฉ่อนโซเซียลมีเดียแทบทุกวงด โพสต์คลิปเล่าเรื่องราวมหัศจรรย์ว่าพบร่องรอยการเลื้อยบนสถานปฏิบัติธรรมที่กำลังก่อสร้าง โดยเชื่อว่านั่นคือรอยพญานาค

ทำคอหอยใจเต้นรัว ก่อนถูกตั้งคำถามตะแคงโดย รศ.ดร.วิรัช พุทธรังค์ อาจารย์ประจำภาควิชาเคมี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรือ “อาจารย์อ้อด” เจ้าเก่า

“ถ้าพญานาคเลื้อย ปูนต้องสีกลงไป เพราะมีสิ่งมากดทับ แต่สีเลื้อยแล้วปูนนูนขึ้นมา สีของปูนนี่นูนขึ้นมา กับสีของพื้นปูนจริงคนละสี แสดงว่าพญานาคต้องเพ็งไปเปื้อนปูนเปียกๆ มาแล้วมาเลื้อย”

คือตอนหนึ่งของถ้อยคำจากคลิปให้สัมภาษณ์ใน “ข่าวสด”

ด้านชาวเน็ต โดยเฉพาะผู้มีประสบการณ์ในงานก่อสร้างต่างบอกว่า ร่องรอยดังกล่าวคล้ายการใช้ “เกรียง” หรืออุปกรณ์ก่อสร้างทำขึ้นมา ย้อนกลับไปก่อนหน้านี้ตั้งแต่ปี 2560 อาจารย์อ้อดก็เคยตรวจสอบ “เพชรพญานาค” จากสุรินทร์ ที่มีผู้อ้างว่าคายแก้วพญานาคออกจากปากกว่า 100 ลูก สุดท้ายข้อมูลบ่งชี้ว่าเป็นหินกลุ่มเซอร์โคเนียม (Zr) Zirconium ซึ่งหาซื้อได้ทั่วไป

“จากผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคที่ 2 (SEM) ที่สอดคล้องกับผลของเทคนิคอินฟราเรดสเปกโตรสโคปี (FT-IR) โดยใช้เทคนิคสแกนนิ่งอิเล็กตรอนไมโครสโคปี (SEM) พบแน่ชัดว่าเป็นหินเซอร์โคเนียม” อาจารย์อ้อดยืนยัน

อีกหนึ่งหน่วยงานที่ออกมาแย้งคือ “กรมทรัพยากรธรณี” ที่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ

“ไขพญานาค” โดยยกผลงานการลงพื้นที่ภาคสนามและการตรวจสอบโดย ดร.อัคนี มีสุข และ บุญทวี ศรีประเสริฐ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 หรือ 25 ปีก่อน ซึ่งมีการลงพื้นที่บ้านพะไล อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ไขพญานาคคือ มวลสารพอก (concretions) ซึ่งเกิดขึ้นได้ 2 กระบวนการคือ

1.การเกิดแก่น หรือนิวเคลียส ซึ่งเป็นสารพวกยิปซัม (gypsum) หรือสารพวกเหล็กออกไซด์ (hematite) กับแมงกานีส

2.การเกิดหินตะกอน โดยมีน้ำเป็นตัวละลายและพัดพาตะกอนของโคลน หรือทรายมาพอกตัวอย่างสม่ำเสมอ รอบๆ แก่น หรือนิวเคลียส ในขณะที่แก่น หรือนิวเคลียสถูกน้ำละลายออกไปจนหมด ทำให้เกิดหินตะกอนซึ่งมีลักษณะข้างในเป็นโพรงกลวงในส่วนของเพชรพญานาค

“จากการวิเคราะห์พบว่าเป็นวัตถุสังเคราะห์ชนิดหนึ่งที่เรียกว่า คิวบิกเซอร์โคเนีย หรือ ‘เพชรรัสเซีย’ การนำเพชรพญานาคใส่เข้าไปในโพรงของไขพญานาค ทำได้โดยนำหินตะกอนที่ข้างในเป็นโพรงกลวงมาผ่าเป็นเส้นตรง หรือผ่าบากเป็นปากสามเหลี่ยมขนาดพอใส่คิวบิกเซอร์โคเนียลงไปได้ แล้วนำมาประกบ

ตามเดิม โดยใช้กาวน้ำชนิดใสเป็นตัวประสาน และตกแต่งรอยผ้าโดยใช้ฝุ่นหินโคลน หรือหินทราย ซึ่งรอยผ้าบริเวณนี้ ถ้านำไปแช่ในอะซิโตนจะแสดงรอยประกบของเนื้อหิน” กรมทรัพยากรธรณีระบุ

จากข้อพิพาทต่างๆ มาถึงประเด็นในเรื่องความเชื่อ ศาสนา และการตีความ ซึ่ง **ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ** อาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 1 ใน 7 นักวิชาการ เจ้าของรางวัล **นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2564** จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มองว่า **ความเชื่อหรือความศรัทธาเป็นสิ่งที่ไม่สามารถตัดสินถูกผิดได้ เพราะบางคนเชื่อเนื่องจากเคยมีประสบการณ์ส่วนตัว คนนอกคงเข้าไปก้าวท้าวไม่ได้ ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคล**

อย่างไรก็ตาม ประเด็นอยู่ที่ภายใต้ความเชื่อเหล่านั้น บางอย่างอาจเกิดจากความเข้าใจผิด ซึ่งที่สุดแล้วจะกลายเป็นความมกมาย ที่สร้างผลเสียต่อผู้ที่เชื่อและต่อสังคมรอบข้าง มากไปกว่านั้นคืออาจกลายเป็นเหยื่อของผู้ที่พยายามหาผลประโยชน์จากความเชื่อด้วย

“อย่างความเชื่อเรื่องพญานาค ตามคัมภีร์ทางพุทธศาสนาไม่ได้บอกให้บูชาพญานาค แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าพญานาคจะเป็นเหมือนสัตว์เดียรัจฉานอย่างหมา-แมว เพราะพญานาคถือเป็นสัตว์พิเศษ ซึ่งมีหลายประเภท หลายระดับ เรื่องพญานาคเป็นส่วนหนึ่งในคำสอนทางพุทธศาสนา แต่ความเชื่อในทุกวันนี้อาจมีความเข้าใจบางส่วนที่ไม่ถูกต้อง การอยู่ เช่น หากเราคิดว่าไปบนบานศาลกล่าวพญานาคแล้วท่านจะช่วยเราทันที ตรงนี้ถือว่าไม่ถูกต้อง เพราะในหลักพุทธศาสนาแล้ว การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์โดยเฉพาะการบูชาเพื่อเอาไปเป็นที่พึ่งจำเป็นต้องมีหลักการ” ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ กล่าว

หลักการของพุทธศาสนา เชื่อเรื่อง **“กรรมวาที”** และ **“วิริยวาที”** คือเรื่องของการกระทำและความเพียรที่ต้องทำด้วยตัวเองเป็นลำดับแรก ฉะนั้น หากผู้ที่นับถือพญานาค

เป็นชาวพุทธ ก็ต้องเข้าใจเงื่อนไขในการขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาเป็นที่พึ่งด้วยว่า ทุกอย่างต้องเริ่มต้นจากการที่ช่วยตัวเองก่อนเป็นหลัก ต้องทำความดีซึ่งเป็นเรื่องกรรมก่อนเป็นลำดับแรก

“หรืออย่างการบูชาฉบับถือเทพเจ้าต่างๆ หากเข้าใจในหลักพุทธศาสนาก็จะเข้าใจว่าเทพเจ้าคือเทวดา เทวดายังต้องเวียนว่ายตายเกิดเหมือนมนุษย์ และบางครั้งมนุษย์ก็ไปเป็นเทวดาด้วยเช่นกัน ดังนั้น การที่เราไปกราบไหว้ท่าน ขอท่านเป็นที่พึ่ง ก็ย่อมมีเงื่อนไขเช่นเดียวกัน ถ้าเราไม่พึ่งตัวเอง ไม่ปฏิบัติดี สิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นก็ไม่สามารถช่วยอะไรเราได้เลย”

สิ่งที่ศาสตราจารย์ ดร.วัชระเน้นย้ำและพยายามสื่อสารผ่านงานวิจัยจำนวนมากคือ หากชาวพุทธเข้าใจในเรื่องนี้ หากความเชื่ออยู่ในขอบเขตบนฐานความเข้าใจที่ถูกต้อง ก็จะไม่เกิดความมกมายขึ้น การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใดๆ ก็จะไม่มีความตามมา

“ในเรื่องคำสอนหรือหลักธรรมซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ในพุทธปรัชญานั้น จะมีปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจน การตีความ หรือความเข้าใจที่ต่างกัน เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องมีการศึกษา วิจัย เพื่อแก้ปัญหาคำสอนเข้าใจผิดหรือความเข้าใจที่คลุมเครือ”

“ผมคิดว่าหลักการและความถูกต้องเป็นสิ่งที่ควรเผยแพร่และได้รับคำชี้แนะ เพราะถ้าเรายึดเอาหลักคำสอนและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องก็จะไม่เกิดเภทภัยทั้งในแง่ศาสนาและสังคม แต่ถ้าเราเข้าใจไม่ถูกต้องก็จะหลงมกมาย เกิดปัญหาทั้งแก่ศาสนา ตัวเอง และสังคม”

พูดง่ายๆ คือ ชาวบ้านจำเป็นต้องได้ข้อมูล ความรู้ ที่ถูกต้อง ฉะนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์หนึ่งๆ เกี่ยวกับความเชื่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรออกมาชี้แจงว่าเรื่องนี้ที่ถูกต้องเป็นอย่างไร ชาวพุทธควรทำแค่ไหน การที่ชาวพุทธปฏิบัติคลาดเคลื่อนไปจากคำสอนบ้าง เป็นสิ่งที่พอรับได้หากยังอยู่ในขอบเขต

“คำถามคืออะไรคือขอบเขต ผมคิดว่าทางศาสนจักร คณะสงฆ์ รวมทั้งองค์กรด้านพุทธศาสนาน่าจะทำงานเชิงรุกให้มากกว่านี้ ช่วยกันตรวจสอบ ช่วยกันแนะนำ ประสานการทำงานร่วมมือกันทั้งรัฐ-วัด-โรงเรียน-ประชาชน เพื่อช่วยกันแก้ความคลาดเคลื่อนและป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดจากความคลาดเคลื่อนเหล่านี้”

ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ มองเห็นว่า นอกจากประเด็นความไม่ชัดเจน-การตีความหรือความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในคำสอนและในคัมภีร์แล้ว ยังพบว่าด้วยคำสอนที่มีมาอย่างยาวนานเกิน 2,500 ปี ทำให้ยุคปัจจุบันไม่เข้าใจว่าจะนำคำสอนมาปรับใช้อย่างไร รวมถึง “คณะสงฆ์” เอง ทุกวันนี้ก็มีปัญหาหลายด้านที่จำเป็นต้องปฏิรูป เช่น สมณศักดิ์ ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าทำให้เกิดข้อเสียดังกล่าว

“เป็นหน้าที่ทางวิชาการที่ต้องศึกษาเพื่อให้พบรากที่ชัดเจนของปัญหาและแนวทางการแก้ไข รวมทั้งต้องนำคำสอนเหล่านั้นมาใช้ในยุคปัจจุบันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมให้ได้ ทั้งหมดนี้ก็เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในภาพรวมของชาวพุทธ องค์ความรู้ในพุทธศาสนา ถือเป็นเนื้อหาอย่างหนึ่งทางวิชาการที่ทั่วโลกให้ความสนใจ ถือเป็นข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งในสังคม ซึ่งโดยหลักการแล้วไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุ นักรบ ขุนพล หรือชาวบ้านก็สามารถศึกษาได้

แต่ในอีกมุมหนึ่ง การศึกษาโดยพระภิกษุซึ่งถือว่าเป็นสมาชิกอยู่ในองค์กรสงฆ์ หากท่านศึกษาและวิพากษ์วิจารณ์ด้วยคำพูดที่รุนแรงเกินไป หรือกระทบคณะสงฆ์ ก็อาจได้รับผลกระทบต่อชีวิตความเป็นพระของท่านได้ หรือหากผู้บริหารคณะสงฆ์ไม่เห็นด้วย ก็อาจมีปัญหาระหว่างความสามัคคีและการอยู่ร่วมกันในองค์กรสงฆ์

แต่จริงๆ หากเรามองในแง่การพัฒนา เป็นการดีเพื่อก่อ โดยหลักการแล้วก็น่าจะมีปัญหาอะไร”

ทีมข่าวเฉพาะกิจ